

Grupės advokatas:
Saulius Dambrauskas

Grupės atstovas:
Agnė Gredeckaitė

Grupė (Pareiškėjai):
Viešojo intereso gynimo fondas ir kiti.
viso 36 asmenys

Atsakovas:
Kauno miesto savivaldybės taryba

Regionų apygardos administracinis teismas
Kauno rūmai

GRUPĖS SKUNDAS
DĖL KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2021-02-02 SPRENDIMO
PANAIKINIMO

2021 m. kovo 4 d.
Kaunas

- 1. Reikalavimus reiškia 36 fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie raštu pareiškė savo valią būti grupės nariais.**

Grupės apibūdinimas

2. Grupę sudaro fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie yra suinteresuoti Kauno miesto gamtinės aplinkos bei kraštovaizdžio - Kauno Ažuolyno - išsaugojimu ir profesionaliu tvarkymu, ir kurių teisę į tinkamą (sveiką, švarią, saugią ir pilnavertę) gyvenamąją, darbo ir poilsio aplinką pažeidžia miesto gamtinės aplinkos pertvarkymai bei šių pertvarkymų būdas.
3. Kauno Ažuolynas yra miškas miesto teritorijoje, skirtas viešam naudojimui. Kauno Ažuolynas - tai didžiausias miesto teritorijoje esantis ažuolynas visoje Europoje, ypatingos svarbos gamtos ir kultūros objektas, įtrauktas į Europos „Natura 2000“ tinklą.

4. Kauno miesto savivaldybės taryba 2021-02-02 priėmė sprendimą Nr. T-27 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune poreikio automobiliams statyti” (toliau - **Skundžiamas sprendimas**), kuriuo pritarė poreikiui automobiliams statyti 3,35 ha dydžio žemės sklype Vydūno al. 4.
5. Žemės sklypas Vydūno al. 4, Kaune yra įsiterpęs į Kauno Ažuolyno teritoriją ir kartu su Kauno Ažuolynu yra nacionalinės reikšmės kultūros objekto - „Kauno Ažuolyno objektų kompleksas” - dalis.
6. Šis sprendimas yra susijęs su aplinka ir gali padaryti žalą tiek Suinteresuotai visuomenei, tiek ir Kauno Ažuolynui.
7. Kauno Ažuolynas yra Natura 2000 teritorija.
8. Natura 2000 yra sukurtas ir toliau kuriamas vieningas specialių saugomų teritorijų Europos ekologinis tinklas, kuris sudarytas iš teritorijų pripažintų vertingomis gamtiniu požiūriu pagal tam tikrus aplinkos standartus ir kuriose siekiama atstatyti iki geros apsaugos būklės natūralių buveinių tipus ir rūšių buveines jų natūraliame paplitimo areale. Natura 2000 teritorijos apjungia natūralias ir pusiau natūralias buveines ir nykstančių gyvūnų ir augalų paplitimo vietas į bendrą saugomų teritorijų tinklą siekiant išsaugoti Europos gamtą ateities kartoms.
9. ES direktyvos, susijusios su Natura 2000 teritorijomis, yra privalomi ES teisės aktai. Atitinkamas teisinis reguliavimas, perkeltas į nacionalinę teisę, yra privalomai įgyvendinamas.
10. Nagrinėjamu atveju Skundžiamas sprendimas „Natura 2000” teritorijai artimoje aplinkoje negalėjo būti priimtas nenustačius tokios veiklos pasekmių Kauno Ažuolynui, kaip nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objektui ir „Natura 2000” teritorijai, ir pradinėje sprendimo priėmimo stadijoje neapsvarsčius galimų alternatyvų, t.y. neatlikus strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau - **SPAV**) procedūrų. SPAV procedūrų sudėtine dalimi yra atitinkamų planų ir programų viešo svarstymo procedūros. Todėl jų pažeidimas sąlygoja Suinteresuotos visuomenės teisių pažeidimą.
11. Todėl ginčas dėl šioje teritorijoje planuojamos ūkinės veiklos ir jos procedūrų tiesiogiai susijęs su kiekvieno Grupės nario (Kauno miesto gyventojų) teisėmis ir teisėtais interesais. Pareiškėjai yra asmenys, kurie turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, t.y. Kauno Ažuolynu. Duomenų apie tai, kad kurie nors asmenys neturėtų teisės naudotis viešąja Kauno Ažuolyno erdve, nėra.
12. Be to, Pareiškėjai fiziniai asmenys ne tik turi teisę naudotis ginčo viešąja erdve, tačiau gyvena Kauno mieste, todėl yra suinteresuoti Kauno miesto gamtinės bei rekreacinės aplinkos išsaugojimu bei tinkamu puoselėjimu. Šią aplinkybę patvirtina Skunde nurodyti Pareiškėjų duomenys.
13. Pažymėtina, jog Grupė taip pat atitinka *Konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais* (toliau - **Orhuso konvencija**) pateiktą *Suinteresuotos visuomenės* apibrėžimą ir taip pat šio aplinkosauginio ginčo aspektu gali būti apibūdinama kaip *Suinteresuota visuomenė*. **Būtent šia prasme Grupė turi subjektinį vientisumą bei interesų vienalytiškumą.** Taip pat Orhuso konvencijos prasme Suinteresuotą visuomenę teisiniuose santykiuose, susijusiuose su sprendimu dėl aplinkos, sudaro nebūtinai Kauno ir nebūtinai Lietuvos gyventojai.
14. Grupė, kaip Suinteresuota visuomenė, siekia apginti savo pažeistą teisę į Kauno miesto gamtinę aplinką ir kraštovaizdį, želdynus ir želdinius, taip pat siekia, kad būtų užtikrinta jos teisė dalyvauti ir būti informuotai apie projektus, kurie sąlygoja Kauno miesto aplinkos pokyčius, o planuojama ūkinė veikla Kauno Ažuolyne ir jam artimoje aplinkoje nebūtų vykdoma neatlikus privalomų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūrų.

Dėl reikalavimų nagrinėjimo vienoje byloje

15. Pareikštus reikalavimus tikslingiausia, efektyviausia ir tinkamiausia nagrinėti pagal Grupės skundo proceso taisykles remiantis žemiau išdėstytomis aplinkybėmis ir motyvais.
16. Pagal ginčo pobūdį ginčas visų pareiškėjų atžvilgiu yra tapatus, grindžiamas tapačiomis faktinėmis aplinkybėmis (individualių faktinių aplinkybių nėra), o reiškiami reikalavimai yra bendri visiems grupės nariams. Tuo tarpu Pareiškėjų kiekis yra didelis - 36 subjektai. Todėl atsižvelgiant į ginčo pobūdį ir remiantis proceso ekonomiškumo bei koncentruotumo principais, taip pat siekiant teisinio apibrėžtumo, tikslingiausia ir efektyviausia nagrinėti ne 36 atskiras bylas pagal Pareiškėjų tapačius reikalavimus, o ginčo klausimą spręsti vienoje administracinėje byloje pagal Grupės skundo specialiąsias taisykles per Grupės atstovą ir Grupės advokatą, teismui išnaudojant įstatymo suteiktus procesinius instrumentus, suteikiančius galimybę paspartinti bei palengvinti procesinių klausimų sprendimą.
17. Atitinkamai Pareiškėjų interesai gali būti geriausiai atstovaujami pasinaudojant Grupės atstovu. Tuo tarpu priešingai, pareikšto skundo nagrinėjimas pagal bendrąsias skundų nagrinėjimo taisykles sukurtų esminių procesinių problemų ir apsunkinimų užtikrinant atskirų Pareiškėjų procesines teises, kurie sudarytų kliūtis efektyviai ir koncentruotai išspręsti kilusį ginčą.
18. Be to, svarbu pažymėti, jog ši Byla yra viešojo intereso pobūdžio, o ginčo dalykas yra susijęs ne tik su Grupės narių teisėmis ir interesais, tačiau su kur kas didesnės grupės - neapibrėžto subjektų rato - teisėmis ir interesais. Vien informacijos apie šį ginčą pavišinimas socialiniuose tinkluose sąlygoja nuolatinį naujų pareiškėjų pageidavimą prisijungti prie Skundo. Tuo tarpu tik bylą nagrinėjant pagal Grupės skundo teisenos taisykles yra reali galimybė užtikrinti neapibrėžto Pareiškėjų rato procesinių teisių įgyvendinimą, juos įtraukiant į pareikštus tapačius reikalavimus. Be to, taip užkertamas kelias inicijuoti naujas tapačius bylas pagal naujų Pareiškėjų skundus. Minėta, jog ginčas dėl Kauno Ažuolyne bei jo artimoje aplinkoje planuojamos ūkinės veiklos ir jos procedūrų tiesiogiai susijęs su kiekvieno Lietuvos piliečio (Kauno miesto bei kitų Lietuvos miestų gyventojų) teisėmis ir teisėtai interesais. Taigi akivaizdu, jog Grupė, kaip Suinteresuota visuomenė, turi *neapibrėžto skaičiaus subjektų rato* požymį ir teisės aktų nustatyta tvarka paskelbus apie Grupės skundo nagrinėjimą Grupė turi tendenciją reikšmingai pasipildyti. Tai atitinka ir teleologinę Grupės skundo instituto sukūrimo prasmę. Todėl nagrinėjamu atveju Pareiškėjams būtina pasinaudoti Grupės skundo institutu, kadangi juo *inter alia* suteikiama galimybė išnaudoti Pareiškėjų grupės papildymo instrumentą ir tokiu būdu realizuoti Grupės skundo instituto paskirtį.
19. Grupės skundo (kaip Grupės ieškinio analogo administracinėje teisenoje) koncepcija yra patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-07-11 nutarimu Nr. 885 “Dėl grupės ieškinio koncepcijos patvirtinimo” (toliau - **Koncepcija**).
20. Koncepcijoje aktualiai nustatyta, kad:
 - 1) Grupės ieškinio principai *mutatis mutandis* taikomi Grupės skundo institutui (Koncepcijos 14, 16 p.).
 - 2) Grupės ieškiniu (skundu) siekiama užtikrinti didesnės suinteresuotų asmenų grupės teisę į teisminę gynybą. Šio instituto poreikis grindžiamas tuo, kad *asmenys, norėdami pareikšti ieškinį, dažnai neturi pakankamai teisinių žinių ir privalo samdytis profesionalius teisininkus, dėl to didėja proceso išlaidos; be to, kartais dėl itin mažos reikalavimo sumos asmeniui gali pasirodyti apskritai nenaudinga kreiptis į teismą; lieka neįgyvendintas teisingumas, deramai neužtikrinama teisė į teisminę gynybą* (Koncepcijos 5 p.).
 - 3) *Grupės ieškinio institutas skirtas didelių grupių, susidedančių iš asmenų, kuriuos vienija teisinis ir faktinis pagrindas byloje, interesams ginti ir kurių ieškinius nagrinėti individualiai būtų neekonomiška ir neefektyvu.* Koncepcijoje nurodoma, kad *grupės ieškinio kontekste, svarbūs šie aspektai – kiekybės kriterijus (grupės narių skaičius) ir bendrumo požymis (grupės narius turėtų sieti tapatūs materialiniai teisiniai santykiai ir bendras suinteresuotumas bylos baigtimi)* (Koncepcijos 5 p.).

- 4) Grupės ieškinio (skundo) instituto įvedimas yra grindžiamas *inter alia* aplinkos teisės srityje galiojančia Orhuso konvencija (Konceptija 12 p.), kurios nuostatomis Byloje remiasi ir Grupė.
21. Taigi, remiantis Konceptijos nuostatomis Grupės skundai pareikšti, pakankamo dydžio asmenų grupė, kuriuos sieja tapatus suinteresuotumas bylos baigtimi, turi teisę, kad jų Grupės skundas būtų išnagrinėtas pagal Grupės skundo procedūrą.
22. Pažymėtina, jog nagrinėjamu atveju yra visos būtinos grupės skundo padavimo prielaidos ir sąlygos (ABTĮ 126(2) str.), o Grupės skundas atitinka visus specialiuosius Grupės skundo formos ir turinio reikalavimus (ABTĮ 126(3) str.).

FAKTINĖS APLINKYBĖS (tapačios visiems grupės nariams)

23. Pažymėtina, jog pagal pareikštą skundą nėra nurodoma jokių individualių aplinkybių, o visos faktinės aplinkybės yra bendros Grupei, t.y. **skundo faktinis pagrindas tapatus visiems Pareiškėjams**.
24. Grupės nariai (kaip ir daugelis kitų kauniečių) suserimo sužinoję, kad Kauno miesto savivaldybės taryba (toliau - **Atsakovas**) 2021-02-02 priėmė sprendimą „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti“ (Skundžiamą sprendimą).
25. Sprendimu Atsakovas pritarė poreikiui automobiliams statyti 3,35 ha dydžio žemės sklype Vydūno al. 4, (toliau - **Žemės sklypas Ažuolyne**) t.y. teritorijoje, kuri šiuo metu yra dirbtinai atskirta nuo Kauno Ažuolyno ir yra į jį įsiterpusi.
26. Sprendimu Kauno miesto savivaldybės taryba taip pat pritarė žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune paėmimui visuomenės poreikiui, ir tokį sprendimą grindžia viešuoju interesu.
27. Suinteresuota visuomenė, gyventojai ėmė pasirašinėti peticiją „[Apsaugokime Kauno Ažuolyno parko vientisumą](#)“ prieštaraudami Kauno miesto savivaldybės ketinimui Žemės sklypą Ažuolyne panaudoti automobiliams statyti, ir netrukus ši peticija surinko arti 10 000 palaikančių gyventojų.
28. Siekiant išvengti teismo proceso bei teismo ginčo pareiškėjas (Grupės narys) - Viešojo intereso gynimo fondas - 2021-02-17 pateikė Atsakovui pasiūlymą panaikinti (arba pakeisti) Sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės Kauno Ažuolyne.
29. Šiame dokumento rezoliucinėje dalyje buvo nurodyta, kad „vis tik galimas ir taikus šio klausimo sprendimas, jeigu Kauno miesto savivaldybės taryba, atsižvelgdama į gyventojų susirūpinimą, pakeistų priimtą sprendimą nurodydama, kad jo priėmimo teisinis pagrindas yra ne Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punktas, o Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 9 punktas, kuris numato žemės sklypo paėmimą *gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams*. Taip pat atitinkamai turėtų būti pakoreguotas sprendime nurodytas žemės sklypo paėmimo visuomenės reikmėms poreikis vietoje nurodyto *poreikio automobiliams statyti į poreikį gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams*“.
30. Tačiau į pateiktą pasiūlymą Atsakovas neatsakė, todėl grupės nariai sudarė Grupę ir reiškia Grupės skundą.

SKUNDO PAGRINDAI

Skundžiamas sprendimas yra priimtas neteisėtu pagrindu

31. Skundžiamas sprendimas yra priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punktu.
32. Tačiau toks Skundžiamo sprendimo pagrindas yra neteisėtas.
33. Vadovaujantis Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punktu Žemė visuomenės poreikiams gali būti paimama, kai ši žemė tenkinant viešąjį interesą reikalinga: *viešosios geležinkelių infrastruktūros objektams, keliams, magistraliniams vamzdynams, aukštos įtampos elektros linijoms tiesti, taip pat jiems eksploatuoti reikalingiems visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams.*
34. Nagrinėjamu atveju Žemės sklypas Ažuolyne nėra reikalingas:
 - nei *viešosios geležinkelių infrastruktūros objektams tiesti,*
 - nei *keliams tiesti, nei magistraliniams vamzdynams tiesti,*
 - nei *aukštos įtampos elektros linijoms tiesti.*
35. Teisės normoje nustatyta papildoma galimybė paimiti žemę *reikalingiems visuomenės reikmėms skirtiems inžineriniams statiniams* yra susijusi tiktai su galimybe aukščiau išvardintus objektus *eksploatuoti.*
36. Todėl priimant Skundžiamą sprendimą yra vadovautasi neteisėta teisės norma.
37. Specialus viešojo juridinio asmens teisnumas išreiškia pagrindinį *ultra vires* doktrinos principą, kad juridinis asmuo negali veikti viršydamas savo kompetencijos ribas. Tuo tarpu teisės normose nėra nustatyta viešojo subjekto (t.y. Atsakovo) teisė spręsti dėl galimybės pritarti žemės paėmimui automobiliams statyti. Todėl Skundžiamu sprendimu Atsakovas išėjo už savo kompetencijos ribų, ir tai sąlygojo jo veikimą *ultra vires* (viršijant kompetenciją).
38. Vadovaujantis Žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 9 punktu Žemė visuomenės poreikiams gali būti paimama, kai ši žemė tenkinant viešąjį interesą reikalinga: *gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams.*
39. Toks Žemės sklypo Ažuolyne paėmimas, atsižvelgiant į Kauno Ažuolyno gamtinį-kultūrinį statusą, atitiktų ŽĮ 45 str. 1 d. 9 p. nustatytą žemės paėmimo pagrindą, tačiau Skundžiamas sprendimas nėra motyvuotas galimu teisėtu pagrindu. Taip pat nėra duomenų, kad Atsakovas būtų taikiai priėmęs pasiūlymą dėl atitinkamo Skundžiamo sprendimo pakeitimo.
40. Skundžiamas sprendimas sukuria teises pasekmes. Atsakovas yra aukščiausia savivaldos institucija. Tai reiškia, kad Skundžiamu sprendimu bus privaloma vadovautis rengiant teritorinius planavimo dokumentus Žemės sklypo Ažuolyne paėmimo visuomenės poreikiams procedūrose, bei įgyvendinant Atsakovo Skundžiamu sprendimu nustatytą paėmimo visuomenės poreikiui tikslą - Žemės sklypo Ažuolyne panaudojimą automobiliams statyti.
41. Tokio poreikio įgyvendinimas pažeidžia Suinteresuotos visuomenės teises.

Skundžiamas sprendimas yra priimtas pažeidžiant procedūras

42. Skundžiamo sprendimo projektą pagal jo metaduomenis parengė Kauno miesto savivaldybės Transporto skyrius. Skundžiamas sprendimo projektas Grupės duomenimis nebuvo suderintas su jokiais Kauno miesto savivaldybės administracijos padaliniais, kurie pagal kompetenciją tiesiogiai atsakingi už Žemės sklypo Ažuolyne teisinę aplinką (Aplinkos apsaugos, Urbanistikos ir architektūros Paveldo). Taip pat Skundžiamas sprendimas buvo pateiktas svarstyti Kauno miesto tarybai nesilaikant nustatyto sprendimų priėmimo reglamentavimo.

43. Kauno miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento (patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015-04-02 sprendimu Nr. T-125 „Dėl Kauno miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“ (TAR, 2015-04-03, Nr. 2015-05117); toliau - **Tarybos reglamentas**) 30.1. punktu nustatyta, kad komitetai *svarsto Tarybai pateiktų sprendimų projektus, nagrinėja kitus klausimus, pateiktus Komitetams svarstyti, ir teikia išvadas*. Tarybos reglamento 74 punkte nustatytos sprendimų projektų nagrinėjimo procedūros. Pagal 74.1 punkto reikalavimus sprendimų projektai teikiami Komitetams ir Tarybai svarstyti pagal tai, kaip Tarybos sekretorius, susipažinęs su sprendimo projektu, nurodo rengėjui, kuriuose Komitetuose šis sprendimo projektas turi būti svarstomas. Tačiau kiekvienas sprendimo projektas turi būti apsvarstytas ne mažiau kaip trijuose komitetuose gaunant jų išvadas (kiti komitetai gali svarstyti sprendimo projektą savo iniciatyva).
44. Pareiškėjų duomenimis prieš priimant Skundžiamą sprendimą šių privalomų procedūrų laikomasi nebuvo. Tačiau tokių įrodymų Pareiškėjai gauti neturi galimybės, todėl duomenys apie įvykdytas Skundžiamo sprendimo priėmimo procedūras išreikalautini iš Atsakovo.

***Skundžiamas sprendimas priimtas
neatlikus privalomo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV)***

45. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-18 nutarimu Nr. 967 patvirtintu Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (toliau - **SPAV aprašas**) Atsakovas, prieš priimdamas Skundžiamą sprendimą, privalėjo atlikti Projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūras.
46. Vadovaujantis SPAV aprašo 6.4. punktu SPAV privaloma atlikti tais atvejais, kai *plano ar programos įgyvendinimas susijęs su „Natura 2000“ teritorijomis ar „Natura 2000“ teritorijų artima aplinka ir Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba) aplinkos ministro nustatyta tvarka nustato, kad tokio plano ar programos įgyvendinimas (atskirai ar kartu su kitais planais ir programomis) gali turėti reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms*.
47. Tame pačiame punkte nustatyta, kad „Natura 2000“ teritorijų artima aplinka tai - *plano ar programos įgyvendinimo vietovė, tiesiogiai besiribojanti su „Natura 2000“ teritorija arba esanti netoli jos, jeigu dėl gamtinių ryšių tarp vietovių arba dėl ūkinės veiklos masto tikėtina, kad numatomas įgyvendinti planas ar programa gali neigiamai paveikti „Natura 2000“ teritorijos vientisumą ar joje saugomas natūralias buveines ar rūšis*.
48. Skundžiamu sprendimu projektinių sprendinių mastas objektyviai lemia galimą reikšmingą poveikį „Natura 2000“ teritorijai bei jose saugomoms vertybėms.
49. Vadovaujantis SPAV aprašo 2 punktu šis vertinimas *atliekamas rengiant planą ar programą, prieš ją priimant ir (arba) tvirtinant, kad būtų parinkta tinkamiausia plano ar programos sprendinių alternatyva*.
50. Todėl neišnagrinėjus galimų alternatyvų ir nenustačius privalomų šio poveikio suvaldymo priemonių planas arba programa būtų neteisėti, kadangi nėra paremti nustatytais atitinkamų rizikų suvaldymo priemonėmis.
51. Vadovaujantis SPAV aprašo 6.4. punktu Atsakovas privalėjo atlikti Projekto arba programos strateginį pasekmių aplinkai vertinimą tuo atveju, jeigu *Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba) aplinkos ministro nustatyta tvarka nustato, kad tokio plano ar programos įgyvendinimas (atskirai ar kartu su kitais planais ir programomis) gali turėti reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms*.
52. Vadovaujantis SPAV aprašo 6.5. punktu SPAV privaloma atlikti, kai *per atranką nusprendžiama, kad privaloma įvertinti planą ar programą*.

53. Vadovaujantis SPAV aprašo 15. punktu *Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos motyvuotos išvados, ar reikia atlikti plano arba programos vertinimą dėl plano arba programos įgyvendinimo reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms, organizatoriui privalomos.*
54. Šios SPAV aprašo nuostatos, jas aiškinant sistemiškai, neabejotinai suponuoja pareigą prieš priimant sprendimą dėl plano arba programos gauti Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos motyvuotą išvadą, ar reikia atlikti plano arba programos vertinimą dėl plano arba programos įgyvendinimo reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms.
55. SPAV aprašu yra įgyvendinamos šios aktualios ES direktyvos: 2001-06-27 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 157), 1992-05-21 Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102), 2002-06-25 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo (OL 2002 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 101).
56. Atsakovas priėmė Skundžiamą sprendimą negavęs privalomos reikšmingumo išvados, neatlikęs SPAV procedūrų (kurias turėjo teisę atlikti ir savo iniciatyva) ir todėl nesudaręs galimybės galimoms Skundžiamo sprendimo alternatyvoms.

***Skundžiamas sprendimas priimtas
neatlikus privalomo poveikio aplinkai vertinimo (PAV)***

57. Remiantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (toliau - **PAV įstatymas**) planuojama ūkinė veikla - tai numatoma ūkinė veikla, galinti daryti poveikį aplinkai.
58. Skundžiamu sprendimu yra pritarta Žemės sklypo Ažuolyne panaudojimui automobiliams statyti. Tokiu būdu Skundžiamas sprendimas yra priimtas dėl planuojamos ūkinės veiklos (toliau - **PŪV**).
59. Remiantis PAV įstatymo 3 str. 2 dalimi poveikio aplinkai vertinimas atliekamas, kai *atrankos metu nustatoma, kad planuojamai ūkinei veiklai yra privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą* (2 p.), o atranka atliekama, kai PŪV patenka į PAV įstatymo 2 priedą.
60. PAV įstatymo 2 priedo 10.2 punkte į nustatytų veiklų sąrašą yra įtraukta *urbanistinių objektų statyba, kai užstatomas didesnis kaip 1 ha plotas kartu su kietosiomis dangomis, šaligatviais, pėsčiųjų takais, dviračių takais.*
61. Skundžiamas sprendimas patenka į šią kategoriją. Žemės sklypas Ažuolyne yra urbanistinis objektas, o pagal prie Skundžiamo sprendimo pridėtą „*Vydūno al. 4, Kaune automobilių vietų pasiūlymų schemą*“ projektuojamų užstatomų (rekonstruojamų) infrastruktūros elementų plotas yra didesnis negu 1 ha.
62. Todėl atranka PŪV dėl poveikio aplinkai vertinimo pagal PAV įstatymo 2 priedo 10.2 punktą yra privaloma. Tai reiškia, kad prieš priimant Skundžiamą sprendimą, kuriuo nutarta pritarti Žemės sklypo Ažuolyne poreikiui automobiliams statyti, kaip PŪV privalėjo būti atliktos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

63. PAV procedūros galėtų būti atliktos ir vėlesnėse PŪV stadijose, tačiau Atsakovo priimtas Skundžiamas sprendimas užkirto kelią alternatyvoms tolimesniame planavimo procese. Tai reiškia, kad poveikio aplinkai vertinimo procedūras Atsakovas privalėjo atlikti prieš priimdamas Skundžiamą sprendimą.
64. Taip pat yra savarankiškas privalomo PAV atlikimo pagrindas.
65. Remiantis PAV įstatymo 3 str. 3 dalimi poveikio aplinkai vertinimas atliekamas, kai *planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir institucija, atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka nustato, kad šis poveikis gali būti reikšmingas.*
66. Kauno Ažuolynas yra įsteigta Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorija. Taigi, vadovaujantis PAV įstatymo 3 str. 1 d. 3 p. saugomų teritorijų institucijos išvada dėl PŪV poveikio reikšmingumo yra privaloma prieš nusprendžiant, ar privalo būti atliktas PAV.
67. Nagrinėjamu atveju Atsakovas nesikreipė į atsakingą saugomų teritorijų instituciją dėl PŪV poveikio „Natura 2000“ teritorijai reikšmingumo nustatymo, o Skundžiamas sprendimas, kuriuo pritarta poreikiui automobiliams statyti, suponuoja neabejotinai reikšmingą poveikį Kauno Ažuolynui kaip artimai „Natura 2000“ teritorijai.
68. Teismų praktikoje pripažįstama, kad net *atranks išvada, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas yra neprivalomas, galima priimti tik tokiu atveju, kai neabejotinai konstatuojama, kad ši veikla neturės ir negali turėti jokio reikšmingo poveikio aplinkai; ir priešingai, priimti atranks išvada, kad planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas yra privalomas, pakanka motyvuotos prielaidos apie planuojamos ūkinės veiklos galimą reikšmingą poveikį aplinkai (LVAT 2015 m. sausio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-2102-14).*
69. Nagrinėjamu atveju PŪV planuojama su „Natura 2000“ besiribojančioje teritorijoje. Tai reiškia, kad motyvuota prielaida dėl PŪV galimo reikšmingumo aplinkai yra reikšmingas faktorius net ir atliekant PAV atranką, kurios metu priimamas sprendimas dėl PAV privalomumo.
70. Pagal PAV įstatymo 2 str. 2 dalį *numatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai – aplinkos, jos elementų, juos vienijančių natūralių ir antropogeninių sistemų kiekybinis ir (arba) kokybinis pokytis, siekiant kurio išvengti, jį sumažinti, kompensuoti ar likviduoti jo padarinius būtina numatyti atitinkamas priemones.*
71. Aukščiau minėta teismų praktika, be kita ko, sąlygoja ir procesinį įrodinėjimo naštos paskirstymą tokio pobūdžio byloje, t.y. *tik tokiu atveju, jeigu būtų neabejotinai konstatuojama, kad PŪV neturės ir negali turėti jokio reikšmingo poveikio aplinkai, būtų galima spręsti, jog PAV atlikti nebuvo privaloma.*
72. Be to, PAV atrankos procedūra yra aktuali tik tokiu atveju, jeigu atsakinga saugomų teritorijų institucija, į kurią Atsakovas privalėjo kreiptis dėl ūkinės veiklos poveikio „Natura 2000“ teritorijai reikšmingumo, duotų išvada, kad PŪV poveikis „Natura 2000“ teritorijai nėra reikšmingas ir kad PAV nėra privalomas nustatytu savarankišku pagrindu.
73. Atsakovas visas veiklas, planus ir programas, vykdomas Kauno Ažuolyno artimoje aplinkoje (Kauno Ažuolyno infrastruktūros pritaikymo visuomenės poreikiams (rekonstrukcijos), Dainų slėnio rekonstrukcijos, Kauno sporto halės rekonstrukcijos, S.Dariaus ir S.Girėno stadiono rekonstrukcijos) dirbtinai atribojo, tokiu būdu imituodamas atskirų tarpusavyje nesusijusių veiklų vykdymą ir išvengdamas realių poveikio aplinkai rodiklių ir išvengiant realių poveikio aplinkai pasekmių nustatymo. Vis dėlto, tokie būdai išvengti privalomų aplinkosauginių reikalavimų Europos teisingumo teismo praktikoje nėra toleruojami ir laikomi ydingu teisės normų interpretavimu.
74. Tačiau Skundžiamo sprendimo aiškinamajame raštu yra nurodyta, kad *„rekonstruotas S. Dariaus ir S. Girėno stadionas talpins 15 000 žiūrovų ir rekonstruota Sporto halė 2 500*

žiūrovų, todėl manome, kad siekiant užtikrinti patogų atvykimą į renginius papildomai reiktų numatyti automobilių statymo aikštelę adresu Vydūno al. 4". Taip pat Skundžiamo sprendimo aiškinamajame rašte nurodyta, kad „siekiant padidinti automobilių vietų skaičių aplink rekonstruotą S. Dariaus ir S. Girėno stadioną, Kauno sporto halę bei Kauno Ažuolyno parką Transporto ir eismo organizavimo skyrius parengė planavimo pasiūlymų schemą Vydūno al. 4, Kaunas. Pagal pridedamą schemą numatoma papildomai iki 1 950 automobilių stovėjimo vietų”.

75. Todėl prieš priimant Skundžiamą sprendimą, kuriuo pritarta Žemės sklype Ažuolyne automobilių statymo poreikiui, būtina buvo įvertinti planuojamos veiklos poveikio reikšmingumą Kauno Ažuolynui, kaip „Natura 2000“ teritorijai.

***Skundžiamas sprendimas yra priimtas pažeidžiant Kauno Ažuolyno,
kaip nacionalinės vertės paveldo objekto, vertingąsias savybes***

76. Žemės sklypas Ažuolyne patenka į dviejų nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių sudėtį.
77. Visa Kauno Ažuolyno teritorija (įskaitant Žemės sklypą Ažuolyne) yra nekilnojamojo kultūros paveldo vertybė, nacionalinio reikšmingumo Kultūros vertybių registro objektas - „Kauno Ažuolyno objektų komplekso parkas”, unikalus kodas 17381 (toliau - **Parkas**).
78. Taip pat Parkas yra sudėtinė kito nacionalinio reikšmingumo objekto - „Kauno Ažuolyno objektų komplekso” - unikalus kodas 44581 (toliau - **Kompleksas**) dalis.
79. Byloje aktualios Komplekso saugomos vertybės yra:
- 7.1.3.2. buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos - oranžerijos vieta teritorijos Š dalyje (1930 m. pastatyta centrinė oranžerija buvo 15 m aukščio; po karo sodininkystės statiniai sunyko ir buvo nugriauti);
 - 7.1.3.5. takai, keliai ar jų dalys, dangos - Radvilėnų plento trasa (Radvilėnų plentas buvo nutiestas XIX a. pab., kaip Kauno tvirtovės gynybinius objektus jungiantis kelias, Ažuolyno objektų komplekso apibrėžtoje teritorijoje);
 - 7.1.3.7. upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai.
80. Aplinkybes, kad Žemės sklypas Ažuolyne patenka į aukščiau minėtus Kultūros vertybių registro objektus, patvirtina Nekilnojamųjų kultūros vertybių dokumentai (planas TRP4, planas TRP14, teritorijos ribų planas, objektų aprašymai).
81. Byloje aktualios Parko saugomos vertybės yra:
- 7.1.3.1. planavimo sprendiniai - peizažinis parkas susidedantis iš trijų, gatvėmis atskirtų dalių: centrinėje dalyje esančio Didžiojo ažuolyno, kurio Š dalyje yra sodininkystės sklypas, P dalyje - Dainų slėnis, Mažojo ažuolyno V dalyje ir Adomo Mickevičiaus slėnio R dalyje;
 - 7.1.3.3. įvairūs mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniai ir vaizduojamojo meno formos - betoninė skulptūra „Sėdintis vyras“;
 - 7.1.3.5. takai, keliai ar jų dalys, dangos - Didžiojo ažuolyno takų tinklo trasos;
 - 7.1.3.6. želdynai ir želdiniai - paprastieji ažuolai ir jų masyvai.
82. Skundžiamas sprendimas savo turiniu - pritarimu poreikiui automobiliams statyti Žemės sklype Ažuolyne - pažeidžia Kauno Ažuolyno, kaip kultūros vertybių registro objekto, vertingąsias savybes.

Byla bus vedama per Grupės advokatą Saulių Dambrauską (Vytauto pr. 95/K.Donelaičio g. 1, Kaunas), tel. 868618325 ir/arba Grupės atstovę Agnę Gredeckaitę; el. pašto adresai: sauliusdamb@gmail.com, info@teisesera.lt.

Dėl išdėstytų motyvų **p r a š o m e**:

1. **panaikinti** Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-02-02 sprendimą Nr. T-27 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti”;
2. išreikalauti iš atsakovo, Kauno miesto savivaldybės tarybos, duomenis apie Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-02-02 sprendimo Nr. T-27 „Dėl žemės sklypo Vydūno al. 4, Kaune, poreikio automobiliams statyti” projekto rengimo bei priėmimo procedūras;
3. **nagrinėti** skundą pagal grupės skundo proceso taisykles.

Priedai:

1. S-1 Kauno miesto savivaldybės tarybos 2021-02-02 sprendimas Nr. T-27;
2. S-2 KMST 2021-02-02 sprendimo projekto Nr. T-27 aiškinamasis raštas ir schema;
3. S-3 2021-02-08 viešas kreipimasis dėl automobilių aikštelės Kauno Ažuolyne;
4. S-4 2021-02-17 VIG Fondo pasiūlymas panaikinti (arba pakeisti) Skundžiamą sprendimą;
5. S-5 Kauno Ažuolyno objektų komplekso aprašymas;
6. S-6 Kauno Ažuolyno objektų komplekso parko aprašymas;
7. S-7 Kauno Ažuolyno Parko teritorijos planas;
8. S-8 Kauno Ažuolyno Komplekso planas TRP4;
9. S-9 Kauno Ažuolyno Komplekso planas TRP14;
10. S-10 Grupės narių sąrašas;
11. S-11 Grupės narių pareiškimai;
12. S-12 Pranešimo apie Grupės skundą tekstas;
13. S-13 Atstovavimo sutartis;
14. S-14 Teisinių paslaugų sutartis;
15. S-15 Žyminis mokestis.

ADVOKATAS SAULIUS DAMBRAUSKAS

GRUPĖS ATSTOVĖ AGNĖ GREDECKAITĖ